

Factsheet

Meerzorg in de intramurale verstandelijke gehandicaptenzorg 2015-2019

Aanleiding

In het rapport Verkennd onderzoek intramurale gehandicaptenzorg 2015-2019 toont Zorginstituut Nederland aan dat de kosten voor intramurale gehandicaptenzorg tussen 2015 en 2019 met 13% zijn gestegen. Dit komt door een stijging van de zorgzwaarte en niet door stijging van het aantal cliënten. De belangrijkste oorzaak is een toename van aanvragen voor meerzorg. De kosten hiervoor zijn met 144% toegenomen.

Met meerzorg kunnen aanbieders extra zorg leveren aan cliënten, als de zorg vanuit hun zorgprofiel niet genoeg is. In de afgelopen jaren doen mensen vaker een beroep op meerzorg, vooral bij cliënten met zwaardere gedragsproblematiek (VG7). De cijfers laten zien dat meerzorg een meer structureel karakter krijgt. Dit geeft reden tot zorg over de betaalbaarheid van de langdurige zorg. Daarom hebben we onderzocht wat de achtergrond is van het stijgende aantal aanvragen voor meerzorg.

Doel

Inzicht krijgen in de ontwikkeling van toegekende meerzorg in de Verstandelijke Gehandicaptenzorg (VG) tussen 2015 en 2019, om welke cliënten het gaat en welke verschillen zichtbaar zijn.

Resultaten

Meerzorg wordt steeds vaker toegekend

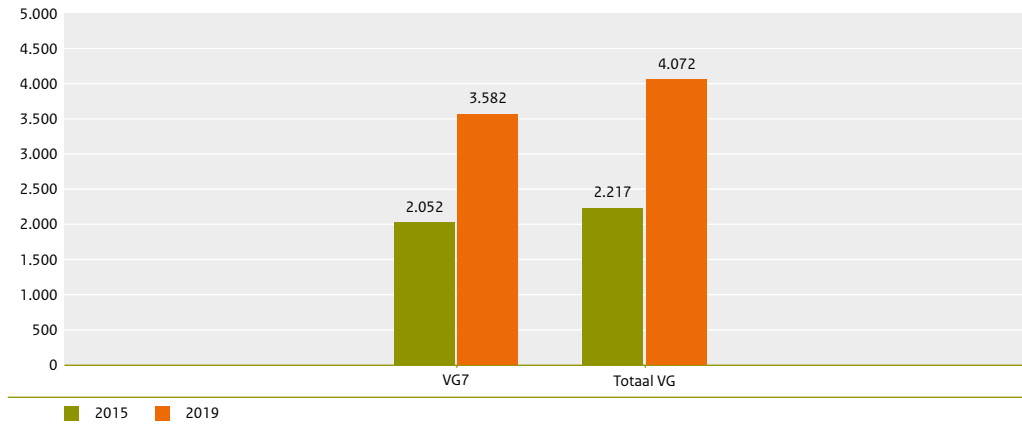
Het aantal cliënten met een VG-zorgzwaartepakket (ZZP) waarmee ze in aanmerking kunnen komen voor meerzorg (VG5, VG7 en VG8) stijgt tussen 2015 en 2019 met 8% naar 28.794 cliënten. Meerzorg wordt in 2019 vaker toegekend dan in 2015. In 2015 ontvangt gemiddeld 8% van de cliënten in de genoemde ZZP's meerzorg. In 2019 is dit percentage gestegen tot 14% (zie tabel 1).

Het aantal cliënten dat daadwerkelijk meerzorg ontvangt stijgt tussen 2015 en 2019 met 1855 naar 4072 cliënten, een stijging van 84%. Veruit de meeste cliënten die meerzorg ontvangen (88%) hebben een indicatie voor ZZP VG7 (zie figuur 1). Een klein deel heeft VG5 (2%) of VG8 (10%). In 2015 ontving gemiddeld 17% van de VG7 cliënten meerzorg. In 2019 is dit toegenomen tot 26%. De meeste cliënten met ZZP VG7 en meerzorg (96%) maken gebruik van zorg met behandeling én dagbesteding.

TABEL 1 | AANTAL CLIËNTEN PER ZZP EN PERCENTAGE CLIËNTEN MET MEERZORG, 2015 EN 2019

	2015	2015	2019	2019
	Cliënten	Meerzorg (%)	Cliënten	Meerzorg (%)
VG5	8.311	0,1%	8.662	1,0%
VG7	12.076	17,0%	14.073	25,5%
VG8	6.152	2,5%	6.059	6,7%
Totaal	26.539	8,4%	28.794	14,4%

FIGUUR 1 | AANTAL CLIËNTEN DIE MEERZORG ONTVANGEN IN 2015 EN 2019

Stijgende kosten intramurale GHZ door hogere tarieven en toename meerzorg

De kosten voor de intramurale gehandicaptenzorg stijgen enerzijds door tariefstijgingen en anderzijds door de toename van 'dure' meerzorg. Tussen 2015 en 2019 stijgen de kosten voor meerzorg binnen de VG van € 150,7 mln naar € 288 mln (110%). Het grootste deel (€ 133,9 mln) van deze stijging betreft cliënten met ZZP VG7. Ook nemen de gemiddelde kosten per cliënt toe met € 10.675 (17%) voor cliënten met VG7, waarbij de totale kosten per jaar per cliënt uitkomen op € 73.227. Daarnaast stijgen de gemiddelde kosten per uur voor meerzorg in VG7 met 17%, van € 190,5 naar € 223,3.

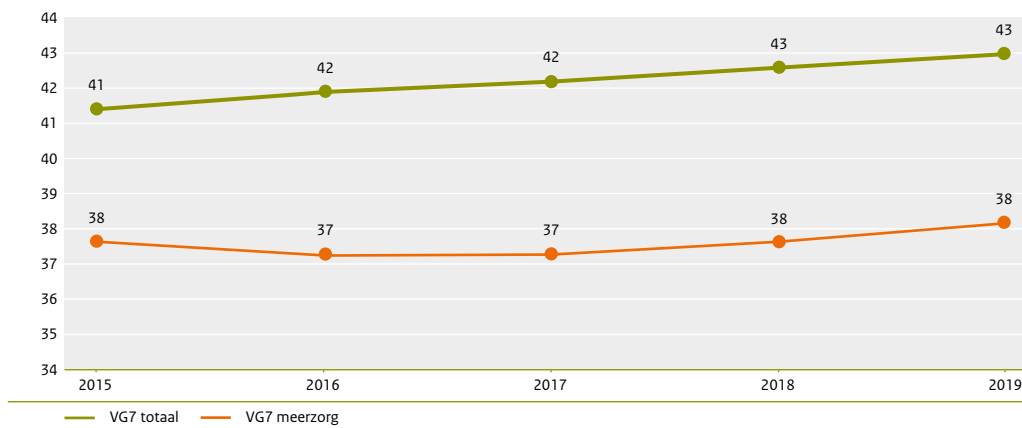
Meer mannen dan vrouwen

Er zijn meer mannelijke dan vrouwelijke cliënten met meerzorg, maar het percentage vrouwen neemt toe. In 2019 is het aantal mannelijke cliënten met meerzorg (VG7: 2400) twee keer zo hoog als het aantal vrouwelijke cliënten (VG7: 1225). Maar in de onderzochte periode neemt het percentage vrouwelijke cliënten met meerzorg toe. Meerzorg stijgt sneller bij vrouwen (+85%) dan bij mannen (+71%).

Leeftijd

Cliënten (VG7) die meerzorg krijgen toegekend zijn iets jonger dan cliënten zonder meerzorg. De gemiddelde leeftijd van cliënten met VG7 en meerzorg is 37 jaar en blijft stabiel van 2015 tot 2019 (zie figuur 2).

FIGUUR 2 | GEMIDDELDE LEEFTIJD VG7 TOTAAL EN VG7 MEERZORG

Regionale verschillen in meerzorg VG7

Er zijn in Nederland 31 zorgkantoorregio's. De regio Utrecht heeft de meeste cliënten met VG7 zorg (absoluut aantal), gevolgd door de regio Zwolle. In de hele periode 2015-2019 heeft Drenthe het hoogste percentage cliënten met meerzorg. Het aantal en percentage cliënten met meerzorg verschilt per regio en neemt in alle zorgkantoorregio's toe. Ook de stijging over de jaren verschilt per regio (zie tabellen 2 en 3).

TABEL 2 | VERSCHIL IN PERCENTAGE VG7 CLIËNTEN MET MEERZORG

% Meerzorg in VG7	2015	2019
Laagst scorende regio	Midden-Holland 6,7%	Zuid-Hollandse Eilanden 9,5%
Hoogst scorende regio	Drenthe 28,2%	Drenthe 39,4%

Stijgend aantal instellingen levert meerzorg

Het aantal instellingen (dit kunnen ook dependances of locaties zijn) dat meerzorg levert aan cliënten met VG7 stijgt van 118 instellingen in 2015 tot 158 instellingen in 2019. Ook het aantal cliënten met meerzorg per instelling neemt toe.

Conclusies

Meerzorg wordt vaker toegekend

Het aantal cliënten in de intramurale gehandicaptenzorg dat in aanmerking komt voor meerzorg (ZZP's VG5, VG7, VG8) stijgt in de periode 2015-2019 met 8%. Het aantal cliënten dat meerzorg ontvangt stijgt met 84%. Dit wijst erop dat meerzorg vaker wordt toegekend. Voor cliënten met VG7 – de grootste groep – stijgt het percentage cliënten met meerzorg van 17% naar 26%.

Verdubbeling kosten voor VG7 door stijging tarieven en aantal cliënten met meerzorg

Tussen 2015 en 2019 zijn er 40 instellingen bijgekomen die meerzorg aanbieden aan cliënten met VG7. In dezelfde periode stijgt het aantal cliënten met VG7 dat meerzorg ontvangt met 75%. Verder stijgen de gemiddelde kosten per cliënt met meerzorg met € 10.675. Dit alles resulteert in een verdubbeling van de kosten voor VG7 met meerzorg in de periode 2015-2019.

Grote regionale verschillen in het percentage cliënten dat meerzorg ontvangt

De regionale verschillen in het percentage meerzorg voor cliënten met VG7 lijken te wijzen op een niet-uniforme handelwijze bij het aanvragen en toekennen van meerzorg.

TABEL 3 | AANTAL EN PERCENTAGE CLIËNTEN VG7 MET MEERZORG PER ZORGKANTOORREGIO

Jaar	2015			2019		
	Aantal cliënten VG7	Aantal cliënten VG7 met meezorg	% meezorg van totaal cliënten VG7	Aantal cliënten VG7	Aantal cliënten VG7 met meezorg	% meezorg van totaal cliënten VG7
t Gooi	154	15	9,7%	165	30	18,2%
Amstelland en De Meerlanden	99	18	18,2%	119	39	32,8%
Amsterdam	259	37	14,3%	267	75	28,1%
Apeldoorn/Zutphen	633	56	8,8%	668	154	23,1%
Arnhem	497	71	14,3%	629	146	23,2%
Drenthe	589	166	28,2%	690	272	39,4%
Flevoland	0	0	n.v.t.	8	0	0,0%
Friesland	421	83	19,7%	508	125	24,6%
Groningen	297	31	10,4%	359	91	25,3%
Haaglanden	101	18	17,8%	171	48	28,1%
Kennemerland	270	55	20,4%	352	93	26,4%
Midden-Brabant	521	74	14,2%	607	98	16,1%
Midden-Holland	45	3	6,7%	130	28	21,5%
Midden-IJssel	196	39	19,9%	269	80	29,7%
Nijmegen	596	119	20,0%	959	313	32,6%
Noord- en Midden-Limburg	456	48	10,5%	412	77	18,7%
Noord-Holland Noord	526	105	20,0%	613	166	27,1%
Noordoost-Brabant	469	91	19,4%	435	110	25,3%
Rotterdam	270	24	8,9%	243	39	16,0%
Twente	459	90	19,6%	548	160	29,2%
Utrecht	964	191	19,8%	1.074	303	28,2%
Waardenland	358	67	18,7%	414	131	31,6%
West-Brabant	492	40	8,1%	549	77	14,0%
Westland Schieland Delfland	549	82	14,9%	590	124	21,0%
Zaanstreek/Waterland	201	37	18,4%	250	68	27,2%
Zeeland	254	52	20,5%	266	70	26,3%
Zuid-Holland Noord	744	169	22,7%	885	224	25,3%
Zuid-Hollandse Eilanden	232	19	8,2%	294	28	9,5%
Zuid-Limburg	190	30	15,8%	206	46	22,3%
Zuidoost-Brabant	625	96	15,4%	670	144	21,5%
Zwolle	805	135	16,8%	990	272	27,5%
Totaal	12.272	2.061	16,8%	14.340	3.631	25,3%